

◆ ST. OLAV ◆

Nr. 11—12

Oslo, Påsken 1940

52. årg.

Redaktør: E. Dithmer-Vanberg. Medarb.: Mgr. Dr. Karl Kjelstrup, dominikanerpater A. Lutz, Sigrid Undset, Lars Eskeland.

«St. Olav» utkommer en gang ukentlig. Abonnement både for inn- og utland tegnes på alle postkontorer eller direkte, skriftlig i ekspedisjonen, Akersveien 5. Abonnementspris kr. 2.50 pr. kvartal forskuddsvis betalt, for utlandet tillegg av vedk. lands avisporto. Opsigelser må være eksp. i hende senest 14 dager før hvert kvartalskifte. Annonser må være innsendt innen søndag aften, manuskript innen fredag aften. «St. Olav»s telefoner: Redaksjon og ekspedisjon: 23743. Redaktøren privat 30487. — «St. Olav»s ekspedisjon og forlag, Akersveien 5, I, er åpen mandag, tirsdag og fredag 9.30—3. Torsdag 9.30—7. Lørdag 9.30—1. Onsdag lukket. Utbetalinger kun tirsdag kl. 1—2.

INNHold: Palmesøndag. — Skjærtorsdag. — Langfredag. — Påskedag. — Langfredagsstillhet. — Offer. — Katolsk statsmann. — Suomi. — Mannen med de rene hender. — Nederland under våpen. — London i fredstid. — Påskeglede. — Herhjemme.

Palmesøndag.

Mat. 21, 1—9.

Hvis man vil avskaffe det gamle Testamente blir mangel en handling og mangt et ord i det nye Testamente uforståelig — f. eks. dagens tekst om inntoget i Jerusalem, som Matteus utlegger med henvisning til profetordet. Det var på oppfyllelsen av *dette* ord de skulle erkjenne at Jesus av Nasaret var *Messias*.

Barn og småkårsfolk erkjente det, hyldet ham og erstattet kgl. majestets røde løpere på Davids gater med sine fattige kjortler. Men teologer og høie prester ignorerte ham for det fattige optogs skyld — de forarget sig over ham.

*

Herren har en gang advart mot å ta forargelse av ham — men hvor ofte kom ikke denne forargelse til orde allikevel, som den gjør det i våre dager. Enten er han for mild og kjærlig og vår politikk har bruk for makt og brutalitet, eller han er for streng når han revser øgle-ynglen og renser templet, for vår sentimentalitet har bruk for en vennlig stortaler. Snart er hans krav umenneskelig høie, og snart er det galt at han er for lemfeldig overfor syndere. Noen finner ham altfor lyrisk og at han taler for meget i lignelser — andre at han moraliserer for meget i stedet for å praktisere alene han er altfor sublim eller han er altfor folkelig — han er bare for sveklinger eller vi er for svake overfor hans absolutte fordringer

alt sammen Kristus-forargelser!

*

Men den verste av alle forargelsene er dog hans sakramenter. Det er «en hård tale» og «hvem vil høre den», at vann og vin, brød og olje og hendes pålegging og det blotte ord: «jeg sier dig fri» at så jordiske og håndgripelige ting skal kunne frelse og skjenke evig liv.

Det er ikke verden høit og sublimt og «religiøst» nok — den finner det materialistisk og magisk og leter paralleller frem fra jødedom og hedenskap men dem om det!

«Vil dere kanskje også gå fra mig?» sa Herren en dag, da selv apostlene var ved å bli smittet av mengdens Kristus-forargelse i anledning talen om hans legem som «brødet fra himlen».

Kan det ikke av og til gå en kristen like så galt som det gikk de tolv? Vi finner plutselig at dette lille brød på altret er så ringe i forhold til Guddoms-majesteten, og at et sakrament er så ringe overfor hele Jesu Kristi rike personlighet at det likesom glipper for oss.

*

Men la oss så prøve å bli som apostler og småbarn: se, at den fattige rabbi på det lille esel med den groteske fole ved siden at han er i virkeligheten Davids etling som holder inntog i Davids stad — og en konge må vel ha lov til være *inkognito* og lov å skjule sin herlighet. Ellers måtte vi si: «nei, vi er virkelig altfor ringe til å være en så høi majestet nær. Hvad er våre pjalter og laser i hans her-

lighets følge?» Hvor godt da at han ikke kommer blennende, skremmende i himmelsk storhet og glans, men inkognito i brødets enkle skikkelse!

Vi forarges ikke over dig, Herre, selv om det er et esel som bringer dig — og vi vil til visse ikke gå fra dig, «for hvor skal vi gå hen? Du har jo det evige livs ord.»

Skjærtorsdag.

Johs. 13, 1—15.

Stille som hin natt var stille men også festlig som lovsangen, som lød fra Mesteren og de tolv samler våre tanker sig idag om kilden til alt det som kirkeåret bringer oss søndag etter søndag. Ti altret, messen, ofret, nadverden — alt har det sitt utspring i «hin natt da han blev forrådt»!

Stille, ubemerket tar han et brød fra bordet og takksigelsens kalk fra påskemåltidet, sier et par ord — de spiser og drikker derav — og han gir dem beskjed om at dette skal de bli ved med å gjøre til minne om ham

Men hvem er det som taler: allmakten og kjærligheten selv! Og hvem taler han til: de menn som pinseånden skal gjøre til hans vidner i hele verden! Og hvad er det han sier: at som Gud og menneske er ett i ham som han står der for bordenden, sådan er brød og han ett i hostien på vårt alter.

Og så gikk det han skjenket oss hin natt sin seirsgang over jord.

Templene måtte avgi sine søller da vi bygde basilikaer for der å feire dette mysterium — den lave romanske kirke lukket sig over hans hemmelighet som en festning med vinduer så små som skyteskår — de gotiske dører og münstere ranket sig over det billedprydete alter, hvor hans minne trofast blev feiret mens lyset flommet inn gjennom brokete ruter over slanke piller som stod æresvakt — renessansen bød verdensgenier op for å smykke hans festsal — og barokken jublet ham i møte fra tusener svevende engler i gylne skyer mellem girlander og fialer med festlige flammer «Til min ihukommelse,» — i sannhet, det er aldri gått Kirken av minne!

De taler om Satans herredømme i verden og på en måte har de rett — men også bare på en måte. Ti Satans templer har alltid vært, er og vil alltid være jugl i sammenligning med Herrens helligdom

— har kanskje Satan hatt en Fra Angelico til å smykke sin vegg, en della Robbia til å lovprise sin ynde, en Michel' Angelo til å male sig livaktig? Eller har han hatt en menighet som har bygget ham altre i to tusen år og feiret ham dag etter dag, ofte med risiko av frihet og liv? Eller bærer de ham omkring i strålende monstrans, flankert av kjertler, ombølget av røkelse, mens barkede arbeidsnever fol-des og fornemme kne bøies midt i gatens støv?

Å nei — dette er riket og makten og æren i all evighet!

Eller brødet han bryter som er «løgnens far» — hvor er det? Lovet han dem ikke mette da sjelene hungret og fulgte ham, idet de forlot den som er «livets brød»? Hvor er nu deres brød — i en verden som kjemper om brødet, gråter for brødet? Ikke en gang naturlig brød har han skaffet sine troende enn si overnaturlig sjelemette ellers skrek de vel ikke så høit av kjedsomhet ved lysten.

Og vinen han lovet å skjenke for dem? Jo, han skjenker dem rusens drikk, men de våkner av den svekket på sjel og legem og uskikket til all handling.

*

Men vi er samlet idag for å takke Frelseren fordi han ikke bare skjenker oss daglig brød i sitt hus men det «brød som kom ned fra himlen» og som er ham selv. Og fordi han ikke bare slukker sjelens tørst med herlig beger men fordi han i kalken på sitt alter rekker oss det blod han utgjød for vår frelse.

Og når dagen kommer og den bitre fredag er glemt for påskemorgen og pinsedag og Kristi Legemsfest opprinner, da vil vi føre ham i triumf og hylde ham offentlig for det han hin skjærtorsdag gav oss og som vi idag, hver for sig og samlet, stille sier ham vår hjertes takk for og som aldri skal opphøre å være vårt største klenodie, så lenge verden står.

Langfredag.

Joh. 18, 1—40; 19, 1—42.

Den sublime tragedie, som utspilles i de lange timer på Golgata, får sin indre spenning der i det at begges stridende parter tror å ha seiret.

Da Frelseren vrir sig i gudsforlatthetens pine og roper sitt ELI, ELI LAMA SABAKTANI tror hans fiender at nu har villelsen grepet ham så han kaller på Elias — så er det da ute med ham! Og da han rolig og majestetisk roper det store CONSUMATUM EST ut over verden, oversetter de det med et befriende: «det er forbi», mens hans mening er «det er

fullbragt!»! Påskemorgen har vist hvem som fikk rett!

Men vi som hver langfredag leser det på ny, og på ny gripes av dets uhygge spør oss selv: «hvad skulde dog dette tjene til? Var det ikke nok å bli menneske, lære oss om Gud og vise oss veien til ham — kunne han ikke ha valgt en mildere utgang, en stille død som hennes som fødte ham, en blid hjemgang til Faderen? Hvortil all denne som det synes oss resultatløse redsel?»

Og svaret er: det er ikke *ham* som har valgt det og villet det, og det er ikke Faderen som vil «se blod» og så dreper den uskyldige og lar de skyldige løpe. Det er *vi* som har valgt det, *vi* som har villet det, som det var *vi* som gjorde det — det er ikke selvmord som skjer på korset men mord. Og vi som har gått i skole hos «manndreperen fra begynnelsen av» — det er vi som er morderne.

Vil Gud bli menneske og gjøre sig til ett med oss blir dette hans skjebne—slik er vi når vi er uten Gud, har forlatt Gud. Sånn et grep hadde Satan i menneskenaturen at *homo sapiens*, det dannede, det humane, det filantropiske, blev til en blodtørstig morderflokk, som til og med så sin glede i å håne og pine den skyldfri. Og hans eiendomsfolk var enda verre enn de rene hedningene, som dog hadde medlidenhet med ham og unnte ham den myrrablandede eddiks narkose.

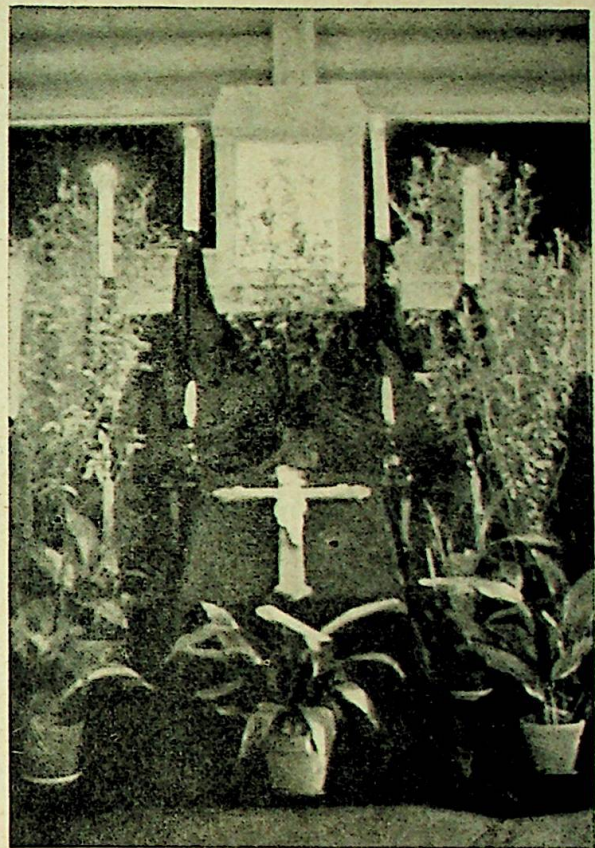
*

Det som skjedde langfredag på Golgata skal stå som et minne og en påminnelse for oss.

Et minne om at «så høit har Gud elsket verden» at han ikke «skånte sin enbårne Sønn» men tillot ham å lide dette av deres hånd som han hadde gjort sig til bror med. Og et minne om at så «lydig inntil døden, ja korsets død» var Guds evige Sønn, at intet kunde holde ham fra å gjøre sig til redskap for Faderens vilje til at «ingen synder skal dø men omsinne sig og komme til livet».

Og en påminnelse om at slik som menneskene var den dag sånn er mennesket, når det følger sin natur, lever etter sine instinkter og gjør sig fri fra Gud — en fordervet natur med betendte instinkter og gudløshetens fryktelige vakuum. Ikke meget over en djevel.

Fra mennesket blev skapt med frelse og salighet som bestemmelse og mål men også med fortapelse som mulighet var det Skaperens mening: intet å spare for å frelse det. Og fra selv samme stund var det vår Frelseres hensikt: ikke å spare sig selv for å hjelpe mennesket til målet — fordi han før evig-

Langfredag i katolsk kirke (Fredrikstad).

hetens morgen, da han fremgikk av Faderens vesen som «lys av lys, sann Gud av den sanne Gud», ikke har hatt annen tanke enn Faderens ære, ikke annen attrå enn Faderens vilje, ikke annen gjerning enn medarbeiderskap på Faderens planer med alle dem som var «skapt ved ham».

Hvad vi oplever på Golgata er den historiske akt av frelserdramaet — den som utspilles nede mellom oss. Den fyller oss med redsel, men måtte den lære oss å be: «Fader, forlat oss, for slik er mennesket jo ennu, over 1900 år etter!»

Og måtte den lære oss å takke og si med kirkefaderen: *O felix culpa*, o salige synd, som vant oss en slik Frelser!

Og la oss så «opløfte våre hoder» i forventning til den dag, da vi igjen skal se det gamle kors på jord, når gravene åpner sig i «kjødets opstandelse», og «menneskesønnens tegn» skal vise sig med glans og herlighet i himlens skyer over den gjenkomne Frelser.

Da først skal jordens lange langfredag gå over i den store påskemorgen.

Og inn til da vender vi oss mot hans alter og «forkynner hans død inn til han kommer igjen».

Påskedag.

Mark. 16, 1-7.

Alene det faktum at søndagen i Kirkens første tid har avløst den gamle pakts sabbat viser, at det er et dypt sammenheng mellom denne dag og påsken.

En tid feiret man påske på den opprinnelige dato — uten hensyn til ukedagen — men snart seiret den idé: å feire påske på første søndagen etter fullmåne etter vårjevndøgn uten hensyn til datoen. Søndagen var nemlig i løpet av et par generasjoner blitt til den *ukentlige* påskedag, høitideligholdt til minne om at det var en søndag Frelseren stod op av graven.

Som det er dyp samklang mellom søndag og påske, så hver en «Herrens dag» låner sitt lys fra påske-solen, er det sammenheng mellom messen og påsken.

Det er gått op for de fleste hvad det står i en ofte brukt liturgisk bønn, at dette sakrament er memoria passionis eius: Kristi lidelses minne. Den korte avstand mellom skjærtorsdag natt og langfredags dramaet minner oss om det nære forhold mellom Kristi «hengivelse» og «utgytelse» av sitt legem og blod ved nadverdbordet og på korset og dermed mellom messeofret og korsofret. Det er et *pint* legem han hengir — det blod han utgyter rant med *angst* gjennom hans årer og sprengte hans ansikts porer i Getsemane — vi kan og må aldri glemme hvad det kostet ham å etterlate oss denne skatt.

Men blir vi stående der ligner vi de tre rådløse kvinner fra dagens evangelium. De går og tenker på et lik, de bekymrer sig for en grav, de vil gråte og salve og balsamere — og så er *han* opstanden! En engel må si sursum corda til dem — må også påskeenglen synge det for oss, så vi ser messen i forhold til påsken!

Messeboka lærer oss det selv, når den i den første bønn i Canon etter forvandlingen (Unde et memores) sier: «Ut fra dette (befalingen å gjøre dette til min

ihukommelse) feirer nu vi: dine tjenere (klerus) og hele ditt hellige folk (menigheten) ihukommelse av Kristi, din Sønn og vår Herres, så salige lidelse samt og hans opstandelse fra døden og dertil hans hederfulle himmelferd — og vi ofrer til din Guddoms majestet ut av dine egne goder og gaver det rene offer, det hellige offer, det lydeløse offer: evighetslivets hellige brød og den evige frelses kalk!»

Vår Gud og Frelser, som er helt nærværende i brød og vin, er ikke et lik, er ikke bare den under Pontius Pilatus pinte og på korset døde — han er den gjenopstandne og himmelfarne seierherre.

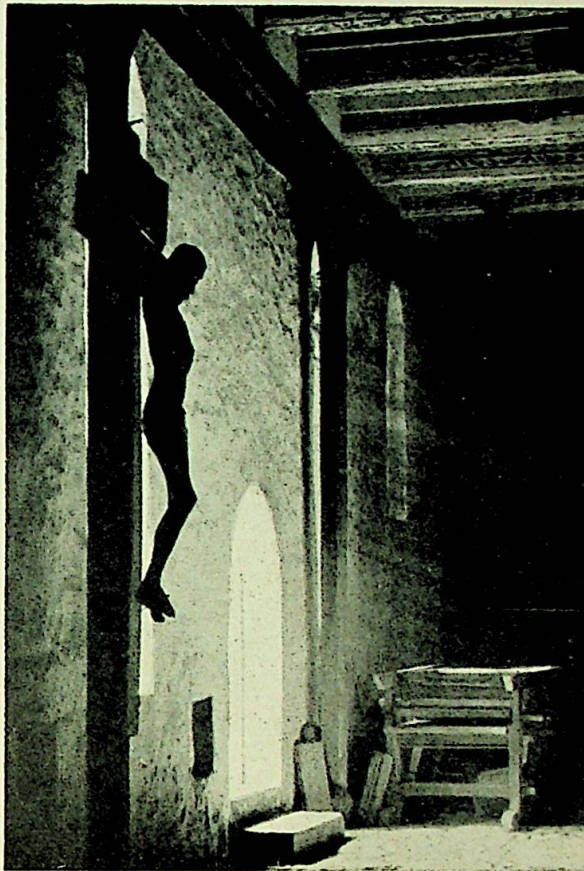
Orienter skriver på sitt alterbrød KRISTOS NIKA: Kristus seirvinner. Det er *ham* som på *vårt* alter som på sitt himmelske alter for Faderens ansikt stadig hengir sig selv og utgyter sitt hjerteblood for oss.

Så sant vårt kirkeår ikke slutter langfredag men når sin klimaks påskedag — dagen fremfor alle dager — så visst må vi ikke bli ved krusifikset men skal løfte vårt blick op over den tomme grav ved Golgatas fot til tronen i det høie. De gamle hadde ikke lidelsens krusifiks over sine altre, men i strålende mosaikk den opstandne, den himmelfarne, den ved Faderens høire tronende Kristus, sittende på verdenskulen, kronet med regnbuen og med ordes bok i hånden og sin allmakts finger løftet som styrer av himmel og jord.

Også vi må videre: fra å minnes hans lidelse og død i altrets sakrament til å vite ham som påskens seierherre, som gjennom dette brød skjenker oss pantet på, at som *hans* legem opstod skal han kalle *vårt* legem frem av graven, når han kommer igjen den store påskemorgen over alle de åpne graver.

Peter Schindler.

Lang, fredags.

Klostergang.

stillhet.

Tred stilt! Tred stilt! Det er lidelsens stund.
Det er smertenes høitid på jord.
Du vandrer på minnenes hellige grunn
hvor sorgen ei tolkes i ord.

Der hulker i dag så sårt et bud
med blodige minners vè:
Nu vander han sig, vår frelses Gud,
i døden på korsets tre!

Tred stilt! Tred stilt! Det er minnenes dag
med strømmer av tårer og blod.
Der klemter en klokke med langsomme slag
og maner til bønn og bot.

Den låner sin klang fra mulm og natt,
fra sorgens og dødens land.
Den melder om Ham som dør forlatt
og nøken i syndens bann.

Tred stilt! Tred stilt! La det rastløse sinn
og den flakkende tanke få ro.
Og lukk så Langfredagens stemning inn
til vekst for din svekkede tro.

Da svinner all verdens glitter og prakt,
og fristerens røst blir stum.
Du synker i kne foran korsets makt,
og nåden får atter rum.

Tred stilt. Tred stilt! Ti i smertenes vè
og i redslenes lammende stund
der kaller en stemme fra korsets tre,
fra Frelserens egen munn:

Du glemte din sjel i verdens jag,
i døgnlivets kamp og strid,
Tred stilt! Ti nu er det frelsens dag,
og nu er det nådens tid!

K. Kjelstrup.

Offer.

En del damer satt sammen og diskuterte sociale problemer, spesielt opdragelse av vanskelige og forsømte barn. «ja, her har da De litt å si oss, De som har ofret hele Deres liv for denne sak,» sa en av de yngre til den statelige, grå-hårede damen, hvis lodd det hadde vært i over en menneskealder å stå som leder for en opdragelsesanstalt for slike unge piker. «Det kunde jeg nok ha», sa den gamle damen, «men nevnt bare ikke offer i denne forbindelse. Ikke en dag har jeg følt mitt arbeide som et offer. Jeg fikk lov til å gjøre den gjerning som Gud hadde gitt mig evner til og dermed også interesse for. Vanskelig har det nok vært mangen gang. Men vanskelighetene er jo som bekjent til for å overvinnes, og det gir livet innhold og interesse. Jeg har fått fullt vederlag for det jeg har kunnet gi i mitt arbeid. Det står derfor slik for mig, at når vårt arbeid i kjærlighetens og barmhjertighetens tjeneste blir regnet som et offer, da mister det noe av sitt verdi. Det kan kanskje være noe å innvende mot dette synspunkt, jeg vet ikke — men det forekom mig at det var en høi og fribåren livsopfatning.

Ofte har jeg tenkt på dette svaret når vi hører den megen tale om offer på forskjellig vis. Vi hører om forretningsmannen som ofrer sig for sin forretning, om politikeren som ofrer all sin tid for fedrelandet — og som får et av de beste embeder i vederlag! Vi hører om husmoren som ofrer sig fullstendig for mann og barn, for hus og hjem. Ja ofte blir hun fra kvinnesaks hold gjort til den rene martyr i denne sin gjerning. Men sjelden hører man om mannens offer i det ekteskapelige liv. Hans slit med ekstra arbeide, med lån og transaksjoner kanskje for å få begge endene i budsjettet til å møtes. Hans hår som gråner og ryggen som bøies før tiden. Og den blankslitte dressen har ennå ikke fått glorien over sig!

Selvfølkelig må det offervilje til i alle livets forhold. Og det er til kvinnens uvisnelige heder at hun røker sitt morskall på den rette måten, men hvor meget lettere føles det ikke for omgivelsene, når dette betraktes som noe helt naturlig.

Det samme gjelder kvinnen i filantropisk virksomhet. Hvor må hun ikke være takknemlig fordi hun fikk denne gjerning i vederlag for morsgjerningen i hjemmet, som tross alt vel er den opgave de fleste kvinner føler sig sterkest kallet til. Men hvor kan ikke hennes liv allikevel bli rikt. Tusene muligheter til lykke og glede er lagt i hennes hender, og kjærlighet vil strømme henne i møte bare hun forstår å utnytte sjansene.

Hvis man setter sig til å reflektere over ordets valør, kan man i dette tilfelle lett komme til det

resultat at offer i grunnen er en fin og selsom plante, som ofte vokser der hvor man minst leter efter den.

For ikke lenge siden utfoldet den sig herlig og rent i en liten russisk flyktningsfamilie. De kom til Norge efter revolusjonen, en ung enke med sitt barn og den russiske piken, Sonja, som hadde vært i familien i flere år. Mannen var nettop død. Hvad skulde de nu ta sig til her i det fremmede land? Ved gode venners hjelp blev det en utvei til et hjem. Den franskfødte fruen fikk efter hvert anvendelse for sine kunnskaper som sproglærerinne. Og hvad gjorde Sonja? Hun bidro trofast til hjemmets underhold ved å gå borte i vask og rengjøring i all den tid hun kunde avse fra sine mange gjøremål med å holde det lille hjem i funksjon. Aldri gikk hun trett. Hennes kjærlighet til sitt herskap overvant alle hindringer. I 20 år stod hun trofast på sin post, da døde hennes husmor. Sonja var nu en gammel pike, intet hadde hun spart til sin alderdom. Men der fantes ikke bitterhet i hennes sjel, bare en dyp, stille sorg over et høitelsket menneske, som sikkert i Sonjas øine hadde vært ethvert offer verdig.

Det kunde være fristende å få komme med et annet eksempel, som også handler om en av de stille i landet. La oss kalle henne Marie. Faren var skredder. De hadde sitt eget lille hus et stykke fra vårt i samme gate. Der var 8 barn og hjemmet var fattig tross den mest gjennomførte flid og orden. Så snart Marie, som var eldst, kunde styre med nål og tråd begynte hun å hjelpe til å sy. Og fra konfirmasjonsalderen var hun fast ansatt syerske hjemme. Jeg husker henne så godt, hun satt ved vinduet og sydde fra morgen til kveld. Det vakre, bleke ovale ansiktet med det mørke håret i rett skill kunde ha tjent som modell til et madonnabillede. Årene gikk og i sin tid blev Marie forlovet med en bra ung mann. Imidlertid var faren død. Flere av barnene var ennå uforsørgede, og Marie og moren hadde fortsatt å sy for andre skreddere.

Maries forlovede ventet trofast år efter år, men hun måtte stadig be om utsettelse. De kunde ikke klare sig uten henne hjemme og hun hadde ikke hjerte til å forlate dem. Til slutt gikk han trett av å vente og tok en annen.

Vi flyttet fra byen og Maries saga var nesten gått mig av minne, da jeg mange år efter kom til å gå igjennem min barndoms gate. Uvilkårlig påskynnet jeg mine skritt for å se om Marie fremdeles satt ved vinduet i det lille huset. Og der satt hun som før, bøiet over sitt arbeide, men ansiktet var blitt gammelt og magert. Det gikk et sårt sting igjennem hjertet, jeg følte det som om jeg måtte neie i dyp ærbødighet som i barnedagene. Hun så mig og vinket mig inn. Vi talte lenge sammen. Det var bare 2

søstre igjen i hjemmet nu. De satt ganske bra i det. Huset var fornyet og velstelt og søstrene førte en stille fredelig tilværelse. Det var i grunnen intet å klage over. Og dog var det som om livet hadde krevet for meget, ansiktets furer bar merker av kamp og sorg og kanskje litt bitterhet. Ofte har hun stått for mig med det vemodige drag over den lille vevre skikkelsen, som engang var så rank og vakker, som noe der var mishandlet av livet.

Men heldigvis skulde jeg få se henne en gang til — 20 år senere.

Det er ikke lenge siden jeg var innom henne ved et besøk i byen. En meget gammel dame på over 80 år kom mig imøte med et uttrykk i ansiktet så vidunderlig fullt av fred og godhet, at det lyste med en overnaturlig glans. Nu var offeret fullbragt. Vi talte om gamle dager, om barndoms og ungdoms år. Gud hadde gjort alle ting vel, forstod jeg. Hun takket for livets gave. Disse små eksempler er av de usynlige offergaver, som aldri blir nevnt i livets heltesaga.

Men kanskje skal disse små, stille offerlys en gang få lyse og varme ved siden av de store mektige flammer som kaster lys over land, tendt av misjonærene i hedningeland, av de store banebrytere

for humanitære og videnskapelige formål, eller av presten som forlater sitt land med rike katolske tradisjoner for å leve sitt ensomme liv som misjonsprest, kanskje i polaregnene med den lange vinternatt, hvor mulighetene for forståelse ofte er minimale. Kanskje krever det et helt livs innsats før det dages. Men han tror på sin misjon og han gir sitt liv for å gjøre andre delaktige i de evige verdier han selv har fått.

Og i våre dager får vi oppleve en offervilje i alle land, som verden sjelden har sett maken til. Den strekker sig over alle samfundslag fra pauvres hon-teux, som gir sine arvesmykker — til den unge mann og kvinne som setter livet inn for frendefolket i nød.

Tross det ser ut som det er fra mørkets rike verden nu regjeres, så opplever vi allikevel en stortid, båret av edel offervilje med mønstring av de høieste men-skeverdier.

Vi nærmer oss påsken, den høitid som i første rekke står i offerets tegn. Måtte hvert offer, hver kjærlighetsgjerning på jord i disse dager få stige op til Guds trone med bønn om fred!

Sigrid Øde.

En katolsk statsmann.

Oliveira Salazars arbeid i Portugal.

Det følgende er en noe forkortet gjengivelse av et foredrag holdt i *Odense Rotary Klub* av pastor E. J. Poulsen.

«Når det er gått ild i naboens hus er vårt eget i fare,» sier et gammelt ordsprog. Men at dette ikke alltid er reglen viste sig å være tilfelle under den spanske borgerkrig. Mens det spanske folk sønderrev sig selv i en blodig indre strid lå den lille portugisiske nabostat solbeskinnet og fredelig. Det fantes enn ikke tillop til revolusjonære oprørsforsøk innenfor Portugals område.

Hvad kunde grunnen være? Mange var interessert i fenomenet og søkte efter forklaringen — og man fant den forholdsvis lett. Igjennem de siste 12 år er det nemlig blitt gjennomført en samfundsreform i Portugal av så inngripende art og efter så bestemt formulert kristelig-sociale prinsipper at man ikke bare med en gang forstod, hvorledes det kunne gå til at landet så fullstendig hadde holdt sig utenfor det almindelige blodige opgjør på den pyreneiske halvøy — man hadde jo der løst de sociale problemer på en fredelig måte mens man i Spania måtte kjempe om dem — men at ethvert tenkende menneske også måtte spørre sig selv om ikke den radikale, dyktige og i første rekke hensynsfulle måte, som de moderne reformer var blitt gjennomført på i Portugal, burde være veiviser for det øvrige Europa ut av det sociale villnis som samfundstil-

standene i de fleste land har utviklet sig til med sin kroniske arbeidsløshet og stadig voksende utilfredshet i den store masse, ikke minst i fabrikkbyene med sin rotløse befolkning.

Reformen i Portugal gir oss iallfall noe å overveie og noe å glede oss over i en ellers så mørk tid. Men tillike sier den oss at skal det lykkes effektivt å motarbeide den tendens som nu viser sig hos alle folk: å gripe til brutale krigsmidler for å opnå for sig og sine en «plass i solen», så må man gå dypere ned enn man hittil har gjort og ikke alene bekjempe sykdommens utslag men også og i første rekke årsaken til den. Og en av de verste «sykdoms-årsaker» til den nuværende krigstilstand er nettop de uløste samfundsproblemer som er fulgt med den industrielle utvikling i de siste 100—150 år. Blir disse problemer fremdeles stående uløst blir følgen uvegerlig revolusjonære reisninger og motsvarende hårdhendte diktator-eksperimenter. Derfor er tiden inne til aktiv og modig inngripen som den Salazar har gjort i Portugal.

Portugal er ca. 91 000 km.² stort med en befolkning på ca. 7 millioner, som imidlertid i motsetning til de fleste andre lands er i sterk stigning. På renessansens tid hadde landet sin glansperiode. De portugisiske sjøfarende hadde verdensry og en stor del av æren for de store opdagelsesreiser tilfaller dem —

således var det jo en portugiser, Vasco de Gama som fant sjøveien til India. Portugal fikk rike store kolonier hinsides verdenshavene og denne energi og ekspansjonstrang førte megen rikdom med sig, så levestandarden og det kulturelle liv i hjemlandet blev sterkt høinet, hvilket dog ikke ublandet var av det gode. De forholdsvis levtvint erhvervede rikdommer fristet til et mer makelig liv som blev begunstiget av landets milde halvtropiske klima. En del av den mest energiske ungdom utvandret til koloniene, navnlig til Brasilia — og dertil kom at portugiserne hadde lett for å assimilere sig med fremmede folkeslag gjennom ekteskaper, både ute i koloniene og hjemme. Et sterkt arabisk islag fikk folket både i Portugal og Spania da maurerne oprettet sine kongeriker på halvøya — indiansk og afrikansk blod kom også til. Det er ikke så ganske liten prosent neger i de nuværende portugisere, og dette forklarer den passive innstilling som har karakterisert det portugisiske folke historie i de siste århundrer. Man levde sitt liv fra dag til dag uten tanke på fremtiden — men alltid forblev portugiserne tross all opblanding med fremmed blod et begavet, kunstnerisk anlagt og meget religiøst folk.

*

Den nye tids historie begynner i Portugal i 1908 med mordet på kong Carlos I og kronprinsen Dom Louis. Landets styre var på den tid formelt parlamentarisk men reelt konservativt med enerådige tendens og det var anarkister som ved kongemordet tok en blodig hevn over «det reaksjonære styre».

Den drepte konges nestelste sønn Manuel kom på tronen, men måtte abdisere allerede i 1910 og bor nu i England. Den republikanske regjeringsform blev innført og beskyttet av en revolusjonær sammenslutning og frimurene, her som i de andre katolske land i Sydeuropa representerende en radikalistisk og antikristelig livsopfatning — bekjent er således den rolle, som frimurerlosjen «Grand Orient» spiller i gudløshetsbevegelsen i Frankrike, Alle store løfter om fremskritt og utvikling blev imidlertid ikke oppfylt, og den såkalte «demokratiske periode» fra 1910 til 1926 var preget av endeløse indre stridigheter. Betegnende er det at tross forfatningens bestemmelse om at president skal velges bare hvert 4. år hadde landet 8 presidenter i løpet av 16 år. Det blev bare 5 ganger avholdt valg i denne periode men allikevel avløste ikke mindre enn 43 ministerier hverandre. Det politiske liv var til sist ute i det rene kaos og attentater og oprør hørte til dagens orden. Intet under at landets finansvesen kom i den forferdeligste uorden — men i 1926 brast tålmodigheten. Den beste del av folket vilde ikke se sitt land forfalle — det reiste sig og i spissen for bevegelsen stilte den gamle marskalk Gomez da Costa sig — kjent og anerkjent av alle for sin ubestikkelige hederlighet. Bønder og arbeidere, republikanere og royalister fulgte ham like villig — fra alle kanter av landet sluttet man op om ham. Marsjen til Lissabon blev mønsterverdig gjennomført, og uten at det blev løst et eneste skudd blev den uduelige regjering avsatt. Men ca. en måned efter trakk da Costa

sig tilbake. Han merket han var for gammel til å kunne ta ansvaret fremover — og man overgav makten til hans dyktigste medarbeider, general Oscar Carmona, som ennå idag er Portugals president.

*

Det var imidlertid ikke nok å ha gjort ende på det gamle politiske intrigespill — det måtte også en positiv innsats til: å samle alle landets beste krefter om folkets fornying og gjenreisning. Den vanskeligste oppgave var å finne den mann som kunde bringe orden i finansvesenet og løse de sociale problemer som fulgte med befolkningens voksende arbeidsløshet og fattigdom. General Carmona forsøkte først selv å lede finansdepartementet men måtte opgi det — og man festet da sin oppmerksomhet på professor i nasjonaløkonomi dr. Oliveira Salazar ved universitetet i Coimbra, som man overtalte til å komme til hovedstaden og overta ledelsen av finansvesenet. Han gjorde det motvillig og gav op efter fire dagers forløp. Han hadde nemlig forelagt den samlede regjering så vidtgående reformplaner og forlangt så frie hender til å gjennomføre dem at de andre statsråder var blitt redde og ikke turde gi ham den fullmakt han krevet. Man forsøkte da å komme frem ved andres hjelp, men de økonomiske forhold var så ødelagt at man snart kjørte sig fast og i 1927 stod man foran en statsbankerott. Man henvendte sig til Folkeforbundet om et milliardlån, men betingelsene for det var så ydmyke at man fant ikke å kunne gå med på dem.

For annen gang vendte man sig til professor Salazar, som i mellemtiden hadde forstått å vekke interesse for sine vidtgående reformforslag, som han hadde fremsatt i sitt tidsskrift «As Novidades», og som blev drøftet av alle. Igjen blev han finansminister men nu med alle de fullmakter han forlangte for å gjenopbygge landets økonomiske og sociale forhold efter sine reformplaner. Selv ønsket han ikke å kaste sig inn i politisk virksomhet — han elsker den dag idag sitt stille arbeid som universitetslærer høiere enn alt annet — men han bragte det som et offer for landets skyld: «det er helt enkelt en hellig plikt som min samvittighet dikterer mig.»

I de 12 år han nu har stått ved statens ror har han vunnet folkets hengivenhet og tillit dermed tilslutning i stadig stigende grad. Ved sitt målbevisste arbeid har han fått gjennomført sine reformer på alle samfundslivets områder og tilreisende, som har besøkt landet før sier at det ikke er til å kjenne igjen. Velstand, aktivitet, orden og det merkeligste: all statsgjeld er avviklet. Betegnende er det som «The Times» skrev i 1935: Det er umulig å benekte at forandringene i Portugal siden 1927 ikke bare er uten parallell annetsteds i verden i våre dager, men også et resultat som den samlede verdenshistorie bare kjenner meget få tilfeller av.»

*

Til slutt litt om mannen selv. Salazar er født 1889 i en liten landsby Santa Comba Deo i det nordlige Portugal av meget fattige foreldre — hans far eide en liten kro. I sine tidligste barndomsår

lærte han fattigdom, nøisomhet og arbeidsomhet å kjenne, men man la snart merke til hans usedvanlige evner og sendte ham til et preste-seminar, hvor han blev utdannet, men også opdaget at det ikke var hans kall å bli prest. Han sluttet derfor 21 år gammel på seminaret og gjennomførte på 6 år sine nasjonal-økonomiske studier ved universitetet i Coimbra med så glimrende resultat at man umiddelbart efter hans embedseksamen knyttet ham til universitetet som dosent. Der avanserte han så stille og rolig frem til professor inntil roen og freden blev avbrutt da landet trengte ham på en mer utsatt post. Men han er stadig i hele sin frem-treden og som personlighet den lærde professortype og hater den dag idag å skulle stå ansikt til ansikt med offentligheten, enn si når mengden faller på å hylde ham. I god samklang med dette er det trekk hos ham at han aldri vil treffe hurtige avgjørelser. Han overveier enhver sak grundig men han holder sig også helt uavhengig av andre politikeres meninger og eventuelle påvirkninger. I sine ferier søker han alltid tilbake til sin fattige fødegn og går der lange turer til fots hvorunder han snakker med egnens jevne befolkning — som få andre ledende menn kjenner han derfor sitt folks mentalitet til bunns. Dertil kan tilføies at han er ugift men elsker barn og elskes av dem igjen, samt at han eier et lyst sinn og alltid har vært Kirkens tro sønn, hvis hele liv bæres av kristendommens ånd. Karakteristisk for ham er også at han aldri har villet motta minstergasje efter almindelig lønsskala men bare har fått et meget beskjedent beløp om året for sine uvurderlige fortjenester. I hele sin ferd er han et eksempel på nøisomhet, arbeidsomhet, selvdisciplin og tjenersinn — intet under at alle ser op til ham og at hans innflytelse rekker langt utover selv hans omfattende embeds virkekrets.

*

Hvad er så det vesentlige i hans reformer?

Det han tar sikte på er intet mindre enn en åndelig livsfornyng: en historisk og kristelig-etisk reisning av det portugisiske folk. I tale og skrift peker han derfor alltid på dets store fortid og gir derfor nutiden et fast fundament. Det nye svever derfor ikke i luften hvad ofte har vært et minus ved nutids-reformatorenes eksperimenter andre steder.

I den nærmere utforming av det nye samfundssystem går Salazar en mellomvei mellom individualisme og kollektivism. Han hevder at hjemmet er grunncellen i et folks liv, og det bør derfor være et fritt og selvstendig område hvor familien har ansvaret selv. Og motsatt synet på ungdommens opdragelse i de totalitære stater slik som det praktiseres i Italia, Russland og Tyskland hevder Salazar at alle forsøk på å gjennomtvinge en åndelig ensretting av ungdommen, er et overgrep mot den menneskelige personlighet og vold mot en av Gud skjendet verdi.

Dr. Oliveira Salazar.

De sociale og økonomiske problemer løser han ad korporativ vei. Mens samfundet hittil hadde vært spaltet mellom en overklasse og en underklasse bragte de nye reformer et felles samarbeid i stand idet *alle* innenfor samme yrke, fra den fattigste til den rikeste, nu kommer til å stå last og brast med hverandre og deler motgang og medgang på like vilkår. Innenfor fiskeri-bransjen er alle som én stor familie — fra fiskeren som setter livet på spill ute på Atlanteren, til fabrikanten som legger sardinene i boksene og eksportøren som tjener penger til landet på det internasjonale marked. Alle utgjør en familie — tjener den ene godt kommer det alle til gode og er det trange

tider lider de alle under trykket. Dette gjelder alle bransjer — hver «korporasjon» har ansvaret for sine egne og naturligvis særlig for sine arbeidsløse. Og følgen er at nu finnes det ikke fler arbeidsløse i Portugal — alle korporasjoner har for lengst sørget for sine. Men denne nye fellesskapets ånd har tillike skapt et nytt nasjonalt liv — mennesker som før gikk hverandre forbi har fått et helt annet begrep om sin neste og hvor han er å finne.

Dertil kommer at Salazar med klart overblikk har satt flere nye og ofte storslåtte foretagender i gang hvorved det er lykkedes å starte flere nye små hjem når det blev arbeid for så mange. Store havneanlegg er blitt bygget og hittil uopdyrkede strekninger er kommet under kultur efter at man fikk ledet vannet fra fjellene ned over de ufruktbare sletter og derved forvandlet dem til akerland.

Men det interessanteste ved Salazars reformer er at de er basert på de sociale pavelige rundskrivelsers. Både «Rerum Novarum» og «Quadragesimo Anno» har jo angitt retningslinjene for en løsning av de sociale problemer, men merkelig nok har ingen noeds forsøkt å praktisere dem før Salazar — Schuschnigg gjorde tilløp til det i Østerrike men det blev aldri til mer enn planer og begynnelse. Nu har Salazar vist at de pavelige teorier er i pakt med selve livet, fordi de hviler på de kristne sannheters faste grunn: nestekjærligheten og hjemmet, d.v.s. mann og kvinne som samfundslivets innerste livscelle. Som den frie forsker Salazar har vært fra ungdommen av søkte han efter det beste grunnlag å bygge et folks samfundsliv op på — og fant det i de kristelig-etiske prinsipper, som rundskrivelsene forkynte. Hans ære er det at han på et tidspunkt hvor alt var kaos og andre ikke visste vei fremover, tok fatt, handlet og gjennomførte det han vilde — ikke ved bruk av maskingeværer, fengsler og konsentrasjonsleire men ved åndelig påvirkning og fredelige midler. Er det noe under at da det i oktober 1938 blev avholdt en fri folkeavstemning, om man ønsket Salazars reformer fortsatt eller om man ønsket en forandring i landets styre — stemte 83 % av befolkningen for Salazar?

Suomi.

Prolog av Asbjørn Grønvold, fremsagt på M. U. L.s Finlandskveld av Sigurd Tønnessen.

Vi kjenner et land som kjemper og strir
for frihet og fedrenejord, —
vi kjenner et folk som ofrer og lir
i vinterkulden der nord.
Vi kjenner et folk som elsker fred,
som hater kamper og slag,
men som, for ikke å tråkkes ned,
må slåss som det gjør idag.

Det er ikke krigslyst og herskertrang
som driver dem fram i glød,
men redsel for skjensel og undergang,
for terror og åndelig død.
Det er ikke trangen til ære og ry
som driver dem til prestasjoner,
det er fortvilelsens mot på ny
hos små, men tapre nasjoner.

A Suomi, landet hvor skogene suser
og fuglene synger og kvitrer,
hvor fjellene blåner og elvene bruser
og sjøene blinker og glitrer, —
hvorfor skal ulykken komme og knuse
og trække og trampe dig ned?
Kan du da ikke få blinke og bruse
og synge og suse i fred?

Nå er de stille skogers susen
blandet med hvislen av projektiler, —
nå blandes lyden av elvebrusen
med larmen og duren av tanks og biler.
Nå er den rene og hvite snø
trampet av vogner og hester,
blandet med kritttslam, blodig og rød
og tilsådd med menneskerester.

Nå kjemper hver tapper Suomis sønn
og fører sin sak fram i slag.
Nå kneler hver Suomis datter i bønn
om seir for det blå-hvite flagg, —
flagget som skinner lik nyfallen snø
på Suomis frosne jord,
flagget, hvis kors har fått glans av hver sjø
som blåner i landet der nord.

I en gammel og velkjent bok
fortelles en fabel om ham
som, skjønt han var rik, allikevel tok
den fattiges eneste lam.
Fabelen passer på østens barbar
som Suomis frihet vil røve.
Men lammet blev denne gang tatt i forsvar
av en modig og snerrende løve.

Hør duren i luften av fiendefly!
Det braker ved nedslag av bomber,
mens oldinger, mødre og barn søker ly
i nutidens katakomber.
De hører i angst hvordan jorden bever
ved bombenes dommedagsbud.
«Se, hjemmet vårt flammer! Men vi, vi lever!
— Så får du ha takk då, Gud. —»

Ser du den kvinnen som med besvær
stamper avsted med barnet på armen?
En liten bylt med mat og litt klær
var alt hun fikk reddet av varmen.
Med angstfulle blick og verkende lemmer
synker hun dødstrøt ned.
Men barnet gråter, og skuddene skremmer
og jager henne avsted.

Hvor skal hun finne en liten plass
der hun kan hvile og finne ly
for rå soldater, for kuler og gass
og granatsplint og angrep av fly?
Hvor skal hun finne et eneste sted
hvor hun trygg nu kan puste fritt,
hvile og sove og være i fred
med sig selv og med barnet sitt?

Grusomme netter og slitsomme dager,
— døgn som minnet aldri blir kvitt.
Står hun ved grensen, sulten og mager,
og ber: «Slipp mig over med barnet mitt!
Gi mig litt varme, litt klær og litt mat
og la mig få hvile et sted!
Jeg er så trett av krig og av hat,
og trenger så sårt litt fred.»

A, la henne komme! Slipp henne inn!
Gi henne hjem et sted!
Trøst og læg hennes herjede sinn,
og gi henne av vår fred!
Gi til Suomis datter og sønn
det lille du har å gi!
Og når du kneler i aftenbønn,
så be og for Suomi:

O Gud, som skapat Suomi land
med öar och fjäll och skär,
sträcka du ut din mäktiga hand
och skydda det land de har kär!
Låt björkarna susa sin sommarsång,
låt ängen av rosor blomma!
Låt friden och fridomen änn en gång
för Suomi återkomma!

Mannen med de rene hender.

Der fortaltes mig forleden om en russisk ung soldat,
som blev funnet på en høide, truffet av en sprenggranat.
Hode, bryst og arm var såret, flenget, knust og gjennom-
skåret, —

stille, stille blev han båret Timen efter var han
død

Men de sa, at fra hans leber — mens han lå der halvt
i feber —

stadig disse ord der lød: «La mig se din hånd — hvor
rød!

Du er med å sprede død — du som alle — verden brender,
der er blod på alles hender!» Sådan all hans tale
lød

Og mens verdensbranden oser over skoge, fjell og moser
og mens blodets røde roser frodig i dens følge gror,
— minnes jeg soldatens syner, da hans sjel på vandring
fór.

Jeg ser alles hender røde, kjempe vilt, slå ned til døde,
jeg ser alle hjerter føde hat og hevn i blick og ord.
Villdyrdriften er i blodet, urtidsbestet løfter hodet,
brøler bidsk, slår ned for fote: mere mat og mere rum!
Lodden ragg og lodne sanser, — først begynt, han nødig
stanser,
for vi alle med ham danser: krigsdans, dødsdans, gal
og grum

..... Der kan bedes ved en båre, det kan lyse av en tåre,
og en hellig ild kan tindre frem av smerten i vårt indre.
Men for synden og for skammen, for den dans i dyre-
hammen,

som vi danser allesammen, bøtes ei med gråt og bønn.
Skjønnhetsgleden, godhetstrangen, byttes bort for kule-
sangen;

vår akkord i verdensklngen er kanonens dumpe drønn,
mitraljøsens ilske knitren — og den falnes siste stønn

Hvilken tone kan vel klinge, hvilken bønn kan vel få vinge,
hvilken takkesang tør svinge sig idag mot livets Gud!
Gud? — hvem tør hans navn vel nevne i en tid som slik
ser ut?

Mon en konge — eller keiser, som på maktens tinde
kneiser

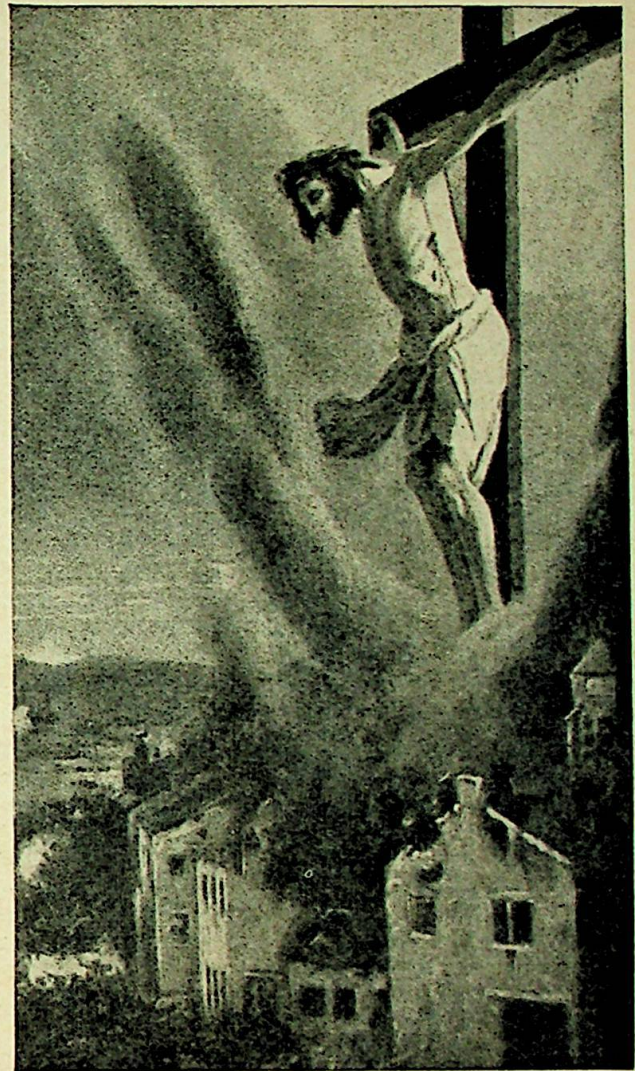
og ditt navn til merke heiser lik en annen spraglet klut —?
Alt, hvad hellig skulde være, livets rett og slektens ære,
tidens høieste verdier trækkes ned — og alle tier.

Alle ser og alle hører — lytter til med spente ører,
— ikke en, som hånden rører

Aldri var en tid så rådløs, aldri var en slekt så dådløs,
som den slekt, der kvad pr. trådløs keiser-krigens epopé.
Redd og rådløs; ti den rømmer feigt fra skjendslens
akk og vé!

..... Men jeg minnes — som i drømme — ti det er så
sær en tanke

og det er så lenge siden —: én, som ikke vilde rømme,

Vision. (Ludwig Glötze).

én, hvis sjel var sterke strømme, én hvis ord var rene,
ranke,
og som reiste dem mot tiden, for dens ferd var lav og
liten.

Dypt fornam han tidens véer, så hvad tidens fylde krevet,
hvad der som et storm-sukk bevet gjennom alt som led
og levet:

Jesus Krist, hin nasareer.

Gjennem livets lunkne rester, under hyl og hån av prester
skred han, kjærlighetens mester, og det lyste i hans spor,
og det skinnnet av hans ord: Gud til ære — fred på jord!

Hvor er æren, hvor er freden? Har vi bruk for kjærlig-
heten?

Hvor går veien, hvor er sporet? — Nedad, nedad — det
er ordet,

nedad, dit hvor hevn og hat sitter stolt i felles råd:
avind, nid og storhets brynde breder sig på maktens
hynde,

frodig, frekt; ti det å synde — det er ikke synd idag

Nederland under våpen.

På innbydelse fra den nederlandske overkommando for hær og flåte har en del pressekorrespondenter foretatt en tre-dages befarings av de store festningsanlegg i landet. «St. Olav»s utenlandskorrespondent — vi mottar aktuelt stoff gjennom det udmerkede pressebyrå «Commission permanente des Directeurs de Journaux catholiques» — deltok også i ferden og har sendt oss følgende referat av hvad han så og opplevde:

Den første reisedag førte oss langs grensens befestningslinjer, som jo har særlig interesse som de første støtputer for eventuelle fiendtlige angrep. De fremste anlegg er vidunderlig avpasset etter naturforholdene og går langs vannrike flodløp, kanaler og myrstrekninger slik at det er klart selv for usakkyndige at Nederland av idag står meget sterkt og at dets forsvar siden krigens utbrudd — ja, helt siden krisedagene i 1938 — er blitt beundringsverdig utbygget av dyktige og ansvarsbevisste offiserer og ingeniører.

Helt imponerende er den måte hvorpå befestningene er kamuflert. En offiser av generalstaben fører oss «et eller annet sted i Holland» langs en tilsynelatende særdeles fredelig kanal. Ved bredden av den ser vi et lite idyllisk hus hvor det over døren står å lese: «Mekanisk skoreparasjonsverksted». Men en nærmere undersøkelse åpenbarer at her finnes ingen representant for det edle skomakerhåndverk, men det er krigsguden Mars' sønner som bebor huset sammen med noen fryktinngytende maskingevær, som er dekket av sten og betongblokker.

I det hele tatt frembyr den lille landsby ved kanalen, som det er forbudt å befare, på mange overraskelser. Uten mistanke passerer vi en litt falleferdig stall som

*Hvor er mannen, som kan tale, så det runger gjennom dale,
så det bølger gjennom sale av en ny og ukjent røst —?
Hvor er mannen, som kan byde, så en verden må adlyde?
Hvor er han, den unge høvding, som kan stå i tidens
løfting*

*— uten sverd ved sine lender — uten blod på sine hender,
lik en lys og stolt fanfare og det største livskrav klare,
det å føre tidens skute mot en ny og bedre kyst —?
mannen, som kan løfte hånden til en ny og større dyst —
Hvor er mannen, hvor er ånden, som kan binde verdens-
vånden,
— som kan nevne løsen-ordet, slik at hele slekten tror
det —?*

*Hvor er han, hvem himlen sender til en verden som
forbrenner,
mannen med de rene hender —?*

Av Jonas Boye.

vi anslår til å gi ly for noen gjeiter og mulig også noen kaniner — om forlatelse: to lette maskingevær har oppslått sitt domicil der! Et yndig lite hus ser riktig hollandsk ut med røde tulipaner bak blankpussede ruter og skinnende hvite gardiner — bare bedrag alt sammen! Bak tulipanene står et kraftig antitankvern. Den hele landsby som hviler så stille i sin vinterdvale kan med et slag forvandles til den reneste heksegrøte om ulykken skulde være ute. Vi kan overhodet anbefale alle civilpersoner som på en eller annen måte er blitt hensatt til dette grensedistrikt, å utvise den ytterste forsiktighet og ikke tro sine egne øine, enn si vise tillid til hverken chokoladeautomater eller bensinpumper eller høisåter, drivbenker, hønsegårder — enn ikke det lille hus for sig selv med hjerte i døren er som det skal være. Alt er kamuflage for lett og tungt skyts med alt sitt tilbehør!

Slik en kanal et sted i Nederland, bevarer også om vinteren en del av sin særlige tiltrekning. Den sprø is-overflate knitrer i blåst og de frøse siv langs bredden bøier sig under sneens vekt. Men med regelmessige mellomrum ligger kjempestore grågrønne jordhauger som skjuler våpen og våpenføre menn og kasematter er under bygning mil etter mil. Hvor to kanaler krysser hverandre ligger en øi ute i vannet — den ser ut som en eneste betongblokk: et fort. Dusinvis av slike vannløp krysses og overalt truer fortene og behersker fullstendig omegnen med sine mange skyteskår.

Små vannløp som neppe finnes avsatt på noe kart er plutselig blitt til kilometerbrede floder. Gjennom demninger og sluseanlegg reguleres det store forgrenede oversvømmingsnett og mellom denne strategisk så betydningfulle vannlinje og grensene fører tallrike broer. De innviede betror oss at hver bro er et bollverk! De har vaktposter for og bak sig, front- og sidekasematter, pigtrådgjerder langt bak og foran kasemattene, tankhindringer «asparges» og «frisiske ryttere» — alt til sin beskyttelse og hver eneste beskyttelse er igjen beskyttet. Skulde det bli alvor kommer hverken mennesker eller maskiner over disse broer — et alarmsignal fra en vaktpost og overgangene er lukket med kjeder, «asparges», veldige stålporter og feiende maskingeværid. Bliir faren overhengende spiller det store skyts op — og i ytterste nød kan brokommandoen ved et eneste trykk på en knapp sprengre hele det kostbare broanlegg i luften, men da ofrer den også noe ennu kostbarere: sitt eget og sine soldaters liv. Hver eneste bro i grensedistriktene skjuler en sprengladning i sig som momentant kan settes i funksjon.

For øvrig er forsvaret avpasset etter hver enkelt landsdels behov. De steder man ikke kan ty til vannets hjelp er hele store arealer besatt med miner som vil bringe død og ødeleggelse over angriperne. Inn i mellom ligger godt skjulte tankfeller.

Ved en mottagelse av korrespondenter spurte en presse-mann den øverstkommanderende, generallojtnant baron van Voorst tot Voorst: «Vil De kjempe ved grensen?» «Ja», lød svaret «og i nødsfall vil vi trekke oss langsomt tilbake, skritt for skritt. Vi forføier over 4 å 5 utbyggede stillinger som vi er overbevist om at vi kan holde. Vi vil i alle fall søke å undgå de taktiske feil som er begått annet steds. Vi er herrer over vannanleggene og på en eneste natt kan vi la vannflaten stige eller synke en meter. Er det nødvendig at jernbanelinjer, broer og veier sprenges vil det skje. Nederland vil forbli fri og uavhengig og hele vårt folk slutter op om vår nasjonale devise: «Je maintiendrai!»

I den verste isperiode var det mange — særlig i utlandet — som mente at det under disse temperaturforhold ikke kunde være noen særlig hjelp i oversvømmelsene, som jo alle måtte være frosne. Så meget desto mer gjorde det inntrykk å høre om de midler, hvormed man i Nederland bekjemper isdannelsen og gjengir vannet sin oprinnelige verdi som forsvarsvåpen. Oversvømmelsesdistriktenes «isbrytere» er imponerende i sin mangfoldighet og hensiktsmessighet.

Den enkleste metode er å bruke pneumatisk meisler som dem man anvender under veibygging for å spalte hårde stenleier. På tykkere is anvender man motor-cirkelsag, montert på store meier, men det viktigste kampmiddel er den såkalte «Trado»: en sterk traktor, hvis bakerste fire hjul er erstattet av dyptgående tenner av en cirkelsag, og som settes i bevegelse av en annen traktor hvorved det skjæres tykke blokker ut av isen. Ismeisler opdeler dem i mindre stykker som av motorsleder føres til dertil egnede steder hvor dyktige hender bygger imponerende «isbarrierer» av dem langs bredene. De befrikkede vannløp med sine ismasser langs kantene skal nok volde en mulig angriper adskillig vanskelighet, og selv de best motoriserte tropper må stanse her. Skulde vannflatene atter lukkes av is vil de ikke fremby den ringeste dekning og isdekket vil da være så tynt at intet regiment vil kunne kjempe på det når forsvarenes granater slår igjennom det.

Skulde det tilfelle inntreffe at et større isdekke må ødelegges i en fart har man mange midler til det — vi så således selv hvorledes et tiliset oversvømmelsesdistrikt hvor isen var over en halv meter tykk, i løpet av et øieblikk blev isfritt efter at elektrisk fjerntenning hadde satt det sterke sprengstoff i virksomhet som var strødd ut over hele isflaten. Eksplosjonen slynget isblokker mange meter op i luften og utover til alle sider, men da den grå tåke som lå en liten tid over stedet var lettet så vi en kanal åpent vann på flere hundre meters lengde og ca. 10 meters bredde ligge for oss.

Å skape og utbygge dette belte av oversvømmelse har vært en kraftprestasjon, og vi fikk et lite innblikk i det arbeid som var knyttet til det gjennom et foredrag av en av de ledende officerer i ingeniørvåpnet. For at oversvømmelsen kan være effektiv trenges millioner på millioner kubikkmeter vann og de ansvarshavende tilkalte alle landets spesialister på vannbyggningsområdet. Den hidens storiske vannforsvarslinje måtte tilpasses efter nutidens våpen — demninger og damanlegg måtte gjøres bredere og sterkere av hensyn til flyangrepene — likeledes måtte

festningene bak vannlinjen forsterkes. Hele det eventuelle slagfelt blev utstyrt med lettere og sværere skyts av mest moderne art og alt dette er blitt utført gjennom månedslang hårdt arbeide i en forrykende kulde.

Generallojtnant baron van Voorst tot Voorst kunde ikke overfor pressen finne lovord nok for det arbeide hans tropper hadde prestert. Hvad vannlinjen strategisk-militært har å bety uttrykte han således:

«Eet gammelt ord sier: «Qui mange du pape en meurt.» På godt hollandsk vil jeg oversette det med: «Den som kommer den nederlandske vannlinje for nær vil drukne i vann, slam eller kveles under is.» Vannet er og blir det gode gamle hollandske våpen og vi husker alle de mange erobringstynne riker som har gjort bekjentskap med dette våpen på en for deres regjeringer såre lite fornøielig måte. Selve solkongens marsjall måtte i 1672 gjøre stans overfor vannlinjen, og det samme har hendt mange andre både før og efter ham. Dette var den gamle linje, men det er ingen hemmelighet at det også finnes en ny hollandsk vannlinje. Likesom den gamle i 1799 lot en engelsk-russisk ekspedisjonshær bli sittende fullstendig hjelpeløs fast, fordi den ikke ante dens eksistens, har vi også nu flere ukjente vannanlegg. Idag er det i Nederland vannlinjer på alle utsatte punkter — og når man vet om det langsiktige arbeid som ligger bak har vi grunn til å være tilfreds over at vi har tjent fedrelandet og huset Oranien så godt at vi med sannhet kan si: hvad det så enn skjer kommer ingen gjennom vannlinjen!»

Til slutt litt om kystforsvaret som har et helt annet preg enn landgrensen og vannlinjen. Nederlands kyster er med den brede strand og de tallrike fremskutte banker i sjøen allerede fra naturens hånd meget uttaltende for en fiendtlig angriper, hvilket er en historisk kjensgjerning som ingen sakkyndig faller på å bestride. Et fiendtlig trosskips vil neppe slippe godt fra et forsøk på å landsette soldater — kystartilleriet som dag og natt holder vakt bak de dekkende «düner» vil fort kunde tilintetgjøre dem, idet den flate strand med letthet lar sig bestykke av de skjulte våpen. I tilgift er det anlagt hypermoderne befestninger på de mer utsatte steder, som hviler på dype betongfundamenter under den lette sand. Bak dünene er installert tunge artilleribatterier — hist og her med kanoner av stort kaliber under kommandotårn, utstyrt med de mest moderne avstands-målere og optiske instrumenter.

Gjennem en betongsjakt krabbet vi ad en jerntrapp dypt ned under dünene. Der kom vi inn i et stort rum hvor hemmelighetsfulle instrumenter dirigerte skytningen med de største kanoner i farens stund, understøttet av det lettere artilleri og et utall av maskingeværreir, spredt langs hele kysten. Man har likeledes forutsett den fare som kan true fra små hurtiggående motorbåter som i sikk-sakk kan forcere flodløpenes munning i havet. Mot denne mulighet har man opstilt små halvautomatiske marinevåpen med et for en civilist små forbløffende ildtempo. Enn videre er kysten selvfølgelig sikret ved et minebelte så Nederland har neppe noe å frykte fra sjøen av.

Pressebefaringen endte efter de tre dages forløp «et sted i Nederland» og totalinntrykket var udelt tillit til landets forsvarsevne.

London i fredstid.

Man skal holde sitt inntog i London med rutebil — f. eks. fra Canterbury; metropolen har nemlig ingen centralbanegård som slipper en løs midt i byens hjerte. Byen er så enorm at den har en rekke stasjoner i forskjellige kvarterer, og innkjørslen er så lite karakteristisk, at en ikke ad denne vei får fatt på den første duft av byen.

Kommer man utenfra er ens første inntrykk det, at man i halvannen time kjører gjennom London og atter London.

Det første inntrykk skal man ta ovenfra — ved planløs kjørsel på den overdekkede annenetasje på de store busser, som skjærer storbyen i talløse retninger.

London ligner sitt kart — det viser nemlig hovedferdselårene og det er dem som preger bydelen. Kvartalene rundt om disse store ferdselsårer er alle like — med rekke bak rekke av gater med hus som alle er helt ens. Som Kjøbenhavns lokalfarve er rød (av mursten) og Berlin og Paris er grå og Rom okerbrun, er London kullsort i ordets egentligste forstand, da alt i London har et overtrekk av kullsort: hus, personer, ruter. — Som en atmosfære ligger osen over London, trykker for brystet og gir smak i munnen. Det går en snipp og to lømmetørklær med hver dag, og de ser ut som skulle man ha kjørt to døgn med tog. Ikke i noen annen by må man vaske sig så ofte, og ingen by har så tallrike og så pompøse håndvaskekummer — ofte ser man herrer som skal inn og spise kaste jakke, vest og snipp, vaske halsen hodet og håret og endog børste tennene med sin lømmetannbørste før de går inn til bordet. Ens hender er hele dagen glacert, som når man reiser med jernbane gjennom tunneller, og hele dagen går man med sot i øiekroken.

Luften er kun klar morgen og natt. I gatens perspektiv står blålig, glinsende morgendunst med matte streif av sol, som ikke riktig kan bryte atmosfæren — utover dagen avløses den av gulgrå dis med kullstøv og bensinos. Aftenen får et eget ravgult skjær, når solfallet gylner den mettede luft før dagen toner bort i brunlig damp. Lyktenes glorier står som lyspletter, mens Nelson på sin søile forsvinner i disen. Parlamentets grå gotikk ved floden fortetter sig mot en melkeblå luft med en stor og dempet måne, som er flosset i kanten av tåke.

Man vandrer i et trykk av tett og tungt ladet luft og lenges mot landet og mot sjøbrisen. Selv parker og trær har et fett overtrekk, og alt gresset er skittent.

London har få monumentale sentrer i forhold til sin utstrekning: Trafalgar Square med sine minnesmerker, innrammet av imponerende bygninger, Hyde Park Corner med arkitektur og park, den lille tettpakkede, uendelig smale plass foran Bank of England hvor trafikken hvert øieblikk skaper kaos, Westminster med abbediets og Parlamentets gamle og nye gotikk i et lite anlegg ved elven, St. Paul's nesten uten plass foran og derfor totalt uten perspektiv — og Themsens stripe av frisk luft og grå, ilende vannmasser under broene, hvis tegning oftere er teknisk tiltalende enn estetisk betagende. Det er

ingen store herligheter som Nôtre Dame i Paris, Børsen i Kjøbenhavn eller andre storsteders bygninger fra en pompøse tid. Brannkatastrofer og planløshet har formet London som en praktisk nutidsby, som bare ikke har drømt om å skaffe plass til den moderne trafikk — dens monumentale palasser er i Victoria-tidens «residensstil», pseudoklassiske templer med søiler og tympanon. Bygninger i funkisstil finnes også, men uten maniske villskudd, — man har ikke bygget i høiden men i bredden. Den eneste veritable skyskraper er universitetet, ellers er normen for de siste 50 års byggeri 6—12 etasjer, men de virker lavere fordi omfanget er så stort og preget så ens.

Rike og fattige kvarterer ligger tett op til hverandre, og kvarterer for den bedre middelstand mangler fordi det ikke finnes en slik. Forskjellen er bare at privat-husene lang Hyde Park er større og elegantere, men selv de i de endeløse rekkegater har søiler og tympanon og en liten gressplen foran — alle er like sotsvertede og den storvask London undergikk til kroningen er allerede nu spurlos versenkt.

Hele City er ubebodd; der er bare forretninger og kontorer i rader og rekker, gate op og gate ned ut fra hovedgatene med de navner verden kjenner. Kontorbygningene er avbrutt av fabrikker, som larmer og spyr. Byggelovene er nemlig så fortidsaktige, at enhver kan bygge hvad han vil på sin grunn uten å ta hensyn til naboens nese eller trommehinner. Man bor ikke i etasje over sine forretningslokaler, da vilde man hurtig bli kvalt — nei, man bor langt ute i en av de endeløse rekkegater ut fra hovedgatene, som fører ut til det fjerne land. Etter arbeidstidens slutt og under week-end er City aldeles tom for mennesker og lukket bak jernpersienner. Dette forhold betinger Londons utstrekning. De millioner som arbeider stuet sammen i City må ha boliger, og da englenderne hater å bo oppå hverandre i etasjer, bygger de ved siden av hverandre i rekker og rader, så hele Londons periferi er enorme kvartaler av gatenett med ganske lave hus, som man når med busser og biler.

Den indre by er rasjonelt delt i kvartaler, så man alltid vet hvor man skal søke en vare eller få sine affærer ordnet, hvad enten det nu dreier sig om en sakførers bistand eller om å kjøpe sig en pipe, om herre- eller damebeklædning, om juveler, bøker, reise- eller sportsutstyr, en ny bil — alt er samlet i kvartaler eller i en bestemt gate, og utenfor disse sentrer har forretningslivet et lett preg av forstad eller samvirkelag.

Det vrimler, det surrer av mennesker og kjøretøier, hvor bussen baner sig vei. Det er typer, vi ikke kjenner: gatetegneren, som maler landskaper og nasjonale, sentimentale eller religiøse motiver med farvekritt på flisene, og i hvis fattige sixpence man lar falle en penny — som regel er han invalid og et skilt angir at han ingen pensjon har og skal forsørge et utall av avkom. Eller de med lignende skilte utstyrte menn og koner på alle gatehjørner, som forsyner en med fyrstikker og skolisser —

ingen vil drømme om å kjøpe slikt i en butikk, og det er pent å forhøje prisen med en halfpenny. Det er oien-synlig få som abonnerer på aviser — alle kjøper dem hos mannen på hjørnet, som bærer plakaten med «men-nyen», men denne angir ikke mer enn et av dagens em-ner og det er pent å gi selgeren avisen tilbake, når man har lest den under lunsjen. For ikke på denne måte å få brukte aviser forlanger medlemmene av de fornemme engelske klubber å få uopskårne eksemplarer av «Times». Man ser aldri offiserer i uniform og kun sjelden soldater, men mange prestesnipper som er ganske like for alle konfesjoner — dog kan det teologiske stude gjettes, så fremt den er av gummi. Som i Syden bæres pakker og esker ofte av budene på hodet og ferdsele generes sterkt av sandwichmenn, som bærer reklamer for alt fra luksusrestauranter til sokkeholdere.

Gatebilledet er preget av behovet for mat og tobakk. Da man bor så langt ute kan man ikke nå hjem til lunsj og man har ikke matpakke med, men fra sjefen til lift-boyen går man ut i tiden mellom 12 og 1½ og napper sin lunsj. Sjefen i en restaurant, kontorister av begge kjønn i Lyons billige tea-rooms med hastige frokost-retter og det lavere personale på melke- og pølsebar, mens den travle agent hopper inn på de høie stoler i en Snack-bar og får sig to sandwiches til et glass øl — og så av sted igjen. Hvert hus har sin tobakkshandel med sine oppstillinger av piper og shag og sigaretter. Siga-retter kan ikke kjøpes for borgerlige priser, så man spesialisere sig i shag hos sin faste leverandør, som blander en unze av denne og en unze av hin «Blend» — og er man en god, fast kunde skriver han ens resept av, bevarer den og ekspederer efter den som på et apotek

I motsetning til på fastlandet ser man sjelden et skjegg — og da er det en turist eller en eldre herre, som de-monstrerer sin konservatisme.

Det er et fåtall av londonere som er velklædde — men de er det til gjengjeld på en raffinert upåfallende måte: sjakett og stripete eller citydress, men striper så diskrete og slips så avstemte, hansker så korrekte, sokker så dempete og en så presis rullet paraply at egentlig bare den sjeldne sorte stive hatt vekker ens oppmerksomhet for den korrekte eleganse. Man kan også se eldre herrer i fortidens diplomat og grå sylinder, hvite gamasjer, lysegrå benklær og rose i knappullet, monokkel og sølvknappet stakk — de ser ut som utklipp av illustrerte blader.

Men den almindelige londoner, Mr. Smith fra Main Street, er betrasket med den forferdeligste av alle slags overtøi: grågul Mackintosh av impregneret stoff, som gjerne må bli gammel og medtatt, gjerne må se ut som direktøren skulde være bilmekaniker, den skitnes, tilsvettes på kraven, får ikke mistede knapper erstattet og er kort sagt beskyttelsen for ens tøy, som overall'en er det for arbeideren.

Hvorfor ens tøy skal beskyttes er uvisst, det består nemlig av krøllete grå flannels bukser og en makelig gråbrun jakke, bløt, ferdigsydd og rikelig, over en bløt snipp og et langt slips — vest bæres ikke. Det er nasjonaldrakten op i de øverste klasser, og London er preget av disse regnfrakker og krøllete grå bukseben, som den er det av sixpencer og bowlerhatter.

Skolebarn og ungdom er også i lange grå bukser og

farveløs, formløs jakke, hvis de ikke bærer blazers med striper i skolens farver — striper som gjentas i slipset og i den heslige lille jockeylue som alle gutter bærer.

Det er en del av den personlige frihet i England: at klæ sig nonchalant og som man vil — slik som det er frihet at man kjører i buss og spaserer nedover Picadilly til sin restaurant eller til teatret i snibel og hvitt og fruene i slep og juveler — uten hatt og overtøi, når aftenen er tørr. Det vekker like så lite opsikt som synet av damer i sellofanovertrekk i de gyseligste farver — eller helt uten farve. London savner farver — et savn som det bøtes på av plakaten hvorav mange er ypperlig kunst. Lysreklamene er pågående og ofte forvirrende som i en fornøielsespark. Det er noe ganske annet enn våre hjemlige diskrete neon-lys, som i stil og i helhets-virkning fullt er på høide med det beste i utlandet.

Det er morsomt å kjøre forbi skilt som viser at herfra utgår de barberblad, shagpiper, sokkeholdere, fyllepenner o.s.v. man til daglig bruker hjemme — og man får god tid til å studere dem for Londons trafikk er langsom, drosjebilene er gamle og ser lurvete ut ved siden av overklassens lekre biler. Bussene er alle to-etasjers og kan ta ca. 100 passasjerer. Det er få sykler, men mange trehjuls vare sykler og London er full av vare-vogner med karosseri som en flyttebil eller med stativ og seilduk som en prerieskonnert i en cowboy-film.

Det som sinker ferdsele er mengden av fotgjengere og den omstendighet at all ferdsel skjer i hovedgatene, der som elver svulmer av innholdet fra sidegatenes bi- elver. De er så tallrike i den indre, at man må bore sig gjennom mengden i gatene — til gjengjeld er for- stedens gater totalt tomme.

Ferdsle er ypperlig regulert ved metallpile og bok-staver i asfalten: se til høire, se til venstre — ved tra- fikkfyr, lyskurve og fotgjengeroverganger, markert ved orangerfarvede kupler på stativer — men først og sist Londons fremragende ferdselspoliti, rene trafikkloser.

Strøm stanses, motsatt strøm flyter, hundrer av busser og biler og tusener av gående stemmes ved denne hvite hanske op som av en sluse — så skiftes der, man styrter over som en flodbølge, og den motgående strøm demmes for en stund.

Men den tanke: å spasere i London — utenkelig!

Inn i ferdsele smutter gatefeieren med cowboyhatt og samler hestenes efterladenskaper op på et feiebrett, mens postbud, klædd å la «Frelsesarmeen», borer sig gjennom til dørene, hvor hammeren dundrer istedetfor vår elektriske klokke.

London har mange monumenter: Konger på hest og Victoria i krinoline, helter på sokler og søiler, men flest løver — fra glade til vredt knurrende, aldri så jeg så mange løver! — og all bronzen er av blåst og regn slitt svart, som pusset med blanksverte.

Og London har mange kirker: — fra gresk tempel til gotikk med flinteflekker. Og endelig har London mange trær, både fordi den har verget sine parker mot randbebyggelse og fordi den har heget om hvert tre, som står og kjemper mot kvelningsdøden i osen mellom sotsvertede stenmasser.

Man skal se London like før klokken 9 om morgenen og like efter klokken 5 Mylderet i buss og i bil, på sykkel og til fots, over og under jorden — i banen med

de rullende trapper og togene med ubegrenset hastighet — det eneste trafikkmiddel i London, som ikke ustanselig stoppes for å la fotgjengerne passere. Og man skal se den en week-end eller en søndag morgen: tom, øde, med blinde ruter, ren for papir og avfall, med nedsatt buss og biltrafikk og en uvirkelig fred over sig. Er alle mennesker døde?

Og så skal man nyte det å drukne sig i en storby mylder, forsvinne i dens nesten ti millioner, ukjent av alle, ikke gjenkjennende noen — bare gå rundt og se det vrimle, myldre, strømme, bølge — stoppe, atter bryte løs — og under det hele høre den dempede buldren av metropolten.

Peter Schindler.

Herhjemme —

På opfordring fra mange hold bringer vi i førstkommande nummer av «St. Olav» den ordveksel som har funnet sted i «Tidens Tegn» mellom Ronald Fangen, St. O.'s redaktør og Lars Eskeland.

Bergen. St. Olavs Forbund avholdt generalforsamling i Bergen søndag 3. mars. Arsberetning og regnskap blev oplest og meddelt decharge. Da viseformannen, hr. Olav Endresen, ikke ønsket gjenvalg blev i hans sted valgt hr. Ragnvald Corneliussen. Ellers gjenvalg. Som representant til centralstyret valgtes hr. direktør Rosasco. Sogneprest Gorissen takket på Kirkens vegner forsamlingen for interesse, støtte og fremmøte hvorefter møtet blev hevet.

Sekretæren.

Arendal. Generalforsamling i St. Olavsforeningen blev avholdt mandag 26. februar. Efterat formannen, telegrafist C. Hansen hadde ønsket velkommen mintes han i vakre ord det nettop avdøde medlem, fru dr. Høyer. Forsamlingen påhørte talen stående. Beretning og regnskap blev fremlagt og gitt enstemmig decharge. En del forenings- og menighets-spørsmål blev diskutert. Dernest gikk man til valg. Som formann blev gjenvalgt med akklamasjon hr. C. Hansen. Som nye styremedlemmer valgtes: lektor frk. E. Fåberg, fru ing. A. Bang, fru fyrv. E. Norgren og hr. R. Andersen. Som suppleanter: fru malerm. Bratsberg og hr. J. Johnsen. Som representant til centralstyret blev valgt formannen som vil delta i styremøtet i Oslo 6. mars. Ved generalforsamlingen blev inntegnet en rekke nye medlemmer og det hersket enighet om å arbeide intenst på å gjøre St. Olavsforeningen til en virkelig samlende, aktiv forening i menigheten.

Referent

Ny bok av Lars Eskeland.

«Tvo jødekvinnor sat og gret ved Donau.»

Vi henleder oppmerksomheten på denne nye bok av Lars Eskeland som er utkommet på Olaf Norlis forlag. Vi skal senere komme tilbake til den — nu vil vi bare varmt anbefale den som påskelektyre, båret som den er av varm, lys og sterk tro på kjærlighetens frelsesevne og frelsesvilje i Kristi skikkelse. Boken fåes i bokhandelen og i «St. Olav»s ekspedisjon.

St. Olav ønsker en velsignet paskefest!

Påskeglede.

Så dyster var himlen, og øde lå jorden i skjelvende vè, da Jesus for synderes brøde i kval og forsmedelse døde på lidelsens blodige tre.

Men døden ei Frelseren kuer, om leben er blodig og blå. I avgrunnens knitrende luer all helvede raser og truer mot ham som det aldri kan nå.

Av dødssøvnens leie, det kolde, til englenes jubel og fryd går Golgatas fyrste, den bolde som helten der bæres på skjolde blandt gnistrende lanser og spyd.

Så endtes langfredagens kvide og kvalenes hulkende natt. I vårdagens solmorgen blide han kaster sitt liksvøp til side og stiger av gravdypet bratt.

Som jublende seierfanfarer der toner i vårdagens gry en lovsang av vingede skarer som hylder all livets bevarer der løfter sitt banner mot sky.

Vi hilser fra vårgønne lande hvor farvene feirer sin fest, dig, dødens betvinger, Du sanne, med Guddommens glans om din pande som blev kun i graven en gjest.

Når en gang basunene gjalder og himmel og jord står i brand, i gravenes demrende haller din stemme oss vekker og kaller til liv i de levendes land.

K. Kjelstrup.

Redaktør: E. Dithmer-Vanberg.

Thronsen & Co. boktrykkeri, Bernh. Getz gt. 3 - Oslo.